

ALLAH YOLUNDA BERABER OLALIM!*

Kaderin sevkiyle buralara kadar gelmiş ve burada çalışan değerli kardeşlerim! Hepinize en iyi dileklerimi sunarım. Derneğinize beni çağırdığınız için, davetiniz için teşekkür ederim.

Önce tanışma olacak dediler. Onun için kendimden –sizi ilgilendiren bazı yönleri dolayısıyla– bahsetmeyi düşünüyorum. Bendeniz Çanak-kaleliyim. Belki aranızda hemşehrilerim vardır. Çanakkale’de uzun zamanlar yaşayan köklü bir ailedeniz. Dedelerimiz, bugünkü Özbekistan’da bulunan Buhara’dan, yanlarında Arap halayıklarla, hizmetçilerle, kölelerle beraber göç etmiş, gelmişler.

El-hamdü lillâh Peygamber SAS Efendimiz’in soyundan geliyoruz. Dolayısıyla Hazret-i Ali Efendimiz’in ve Ca’fer-i Sâdık Efendimiz’in ailesine bağlı bir torun olmuş oluyorum. Yâni, onlar benim dedelerim; ben de onların, uzun yıllar sonra dünyaya gelmiş bir torunu durumundayım. O bakımdan Alevî ismi beni ilgilendiriyor.

Ayrıca tasavvufî bir topluluk içindeyiz. Sadece benim tercihim değil, ben doğmadan öncelardan dedelerimin de bağlı olduğu bir Nakşî tarikatımız var... Bu tarikatın silsilesi, Hacı Bektâş-ı Velî Efendimizin yetiştiği bir silsiledir. Hacı Bektâş-ı Velî Efendimiz oradan yetişmiştir. O bakımdan da bir ilgimiz var...

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Her tarikatın bir silsilesi vardır. Yâni an'ane olarak geriye doğru; o kimden almış, o kimden almış bu neş'eyi, bu zevki, bu hâlet-i rûhiyeyi, bu ahlâkı; bu kaydedilmiş. Nakşî tarikatının da bir silsilesi vardır. Bizim an'anemizde bütün silsilelerimizin bağlantı noktası İmam Ca'fer-i Sâdık Efendimiz'dir. Tasavvuf bakımından da, ırk ve soy bakımından da Ca'fer-i Sâdık Efendimiz'e bağlıyız el-hamdü lillâh... Allah'ın lütfu...

Kimseyi ırkı yükseltmez, kimseyi de alçaltmaz. Çünkü Allah öyle yaratmıştır. İnsanın kendisinin seçmesiyle olan bir şey değildir. İnsan diyelim ki; İngiliz olabilir, Alman olabilir, Amerikalı olabilir... Ben bunları çok tabii görüyorum. Çok sevdiğim Kürt kardeşlerim vardır... Müslüman olmuş Yunanlı kardeşlerim var; çok seviyorum.

Yunanlıyı bu kadar sevebilir miyim? Hani İstiklâl Harbi olmuş, aramızda mücadeleler olmuş... Ama müslüman olmuş, namaza başlamış, sakal bırakmış; Allah kalbimizi biliyor, seviyorum. Melbourn'da, gittiğim zaman görüşeceğim kardeşlerim var...

Hayatını incelediğim ve Maveria dergisinde röportajını okuduğum bir Amerikalı profesör var; onu çok seviyorum. Türk değil Amerikalı ama çok seviyorum. Yine Yunanlı Cat Stevens vardı; müslüman oldu, Yusuf İslâm adını aldı. Ben kardeşiniz bir ameliyat geçirmiştım; İstanbul'da hastanedeyken beni ziyarete geldi. O beni seviyor, ben onu seviyorum.

Almanya'da bir araba alacaktık. Gittik işte, bir satıcıdan araba alacağız. Ne diyeyim...

“Merhaba! Hepimiz Hazret-i Adem’den kardeşiz!” dedim. “Evet!” dedi, hoşuna gitti. Hepimiz Adem Babamızın evlatlarıyız. O halde aynı cins insanlar olarak birbirimizi sevmemiz gerekiyor.

Şeyh Sa’dî vardır, İranlıların çok büyük şairidir. Üç büyük şairleri olduğunu söylerler; onlardan biridir. İran Edebiyatı baştan aşağı şiirdir. Çok güzel bir edebiyattır, hoş bir edebiyattır. Bize de çok etki etmiştir. O Şeyh Sa’dî *Gülistan*’ında diyor ki:

بنی آدم اعضای یکدیگرند

که در آفرینش ز یک گوهرند

Benî âdem a’zâyi yekdîgerend Ki der âferiniş zi yek gevherend

“Âdemoğulları aynı vücudun uzuvlarıdır; çünkü aynı cevherden yaratılmışlardır.” Bir vücut gibidir, hepsi birbirlerinin parçasıdır. Çünkü yaratılışta aynı cevherdendir. Şu masa demirden yapılıyor, şu tencere bakırdan yapılıyor... Biz insanlar da aynı cevherden yapılmışız. Binâen aleyh, birbirimizle yakın olmamız doğal... Fakat, “Benî Ademiz ama, birbirlerimizi yemekte kurtlardan daha ileriyiz!” diyor şiirin öbür tarafında...

Bizim köyümüzden birisi, askerlik yaparken Mamak’ta nöbet tutuyormuş kış günü... O zaman Mamak Muhabere Okulu’nun bulunduğu yerler pek böyle meskûn değilmiş. Kurtlar

inmiş. Can havliyle tüfeğine sarılmış, sürüye bir kurşun atmış. Kurtlardan bir tanesine isabet etmiş, devrilmiş kurt... Kurtların hepsi üstüne çullanıvermişler.

Şimdi düşünüyorum ki: “Beraberce insanoğlunu yemeğe gidiyordunuz, kardeşiniz; şimdi ne oldu!” Birisi yaralanınca, kanı yere dökülünce, hepsi üstüne çullanıp parçalayıvermişler. “Onlar birbirlerini yemekle meşgulken, ben de o arada kulübeye kaçtım, kurtuldum.” diyor bizim akraba anlatırken...

İnsan doğal olarak sosyal bir varlık olduğu için, birbirini sevmek için yaratılmış. Birbirini seviyor, grup teşkil ediyor. Evlâdı annesini seviyor, ağlıyor annesini göremediği zaman... Anne baba, evlâdını seviyor. Ondan daha uzak sevgiler olarak yakınlarını seviyor, akrabasını seviyor, kabilesini seviyor... Yâni, bir sevgi bağı var insanlar arasında ve insan bu sevgiye muhtaç...

Şu meşhur YÖK başkanı İhsan Doğramacı'nın *Annenin El Kitabı* diye kitabını, biz ilk evlendiğimiz zaman hanımla beraber birkaç defa okumuştuk. Çünkü o anne oluyor, ben baba olacağım; “Dur bakalım şu kitabı okuyalım, çocuklarımızı nasıl yetiştireceksek bilelim!” filân diye düşünüp okumuştuk. Orada diyor ki:

Büyük bir Amerikan hastanesinde, doğum evinde, aynı günde doğan yirmi tane çocuğu ayırmışlar; on tanesini bir tarafa, on tanesini diğer tarafa koymuşlar. Bu yirmi çocuğun hepsine eşit gıda veriyorlar; iki yüz gram mama,

şu kadar süt, bu kadar A vitamini, bu kadar D vitamini... Doktorlar varsa içinizde, onlar bilirler. Birinci gruptakilere mamayı verirken yanağını seviyorlar, öpüyorlar, “Seni yaramaz seni! “ diyorlar. Kucaklarına alıp seviyorlar, altını alırken şakalaşıyorlar... vs.

Diğer gruptakilere makina gibi muamele ediyorlar. Mamasını veriyorlar, altını alıyorlar. Sert bir muamele de yapmıyorlar ama, sevgi göstermiyorlar. Birkaç ay içinde, aynı gıdaları aldıkları halde, sevgi ile beslenen çocuklar, sevgisi bakılan çocuklardan daha çok gelişmişler. Demek ki sevginin büyük gücünü böylece isbat etmişler.

Sevgiye hepimiz muhtacız. Teselli edecek bir arkadaşta, koca adamken bile muhtacız. Başımıza bir hal gelse, isteriz ki; bir arkadaşımız gelsin, omuzumuza elini koysun, “Yâ üzülme, bu da geçer! Korkma, kuvvetli ol!” filân desin, moralimizi düzeltsin. Buna bile muhtacız. Bazen koca adamken bile ağlarız, o zaman bile ihtiyacımız var...

Tabii genel yapımız buyken, galiba biraz da düşmanlık hissi var insanların içinde... O da nereden geliyor, hangi damardan geliyor, bilmiyorum. Düşmanlıklar da eksik olmuyor. İnsanların arasında çeşitli şekillerde düşmanlıklar oluyor.

Şimdi biz radyoevinden geliyoruz. Taptaze, buram buram bir olay... Benim yanımda Cevdet kardeşim var, başı takkeli... Biz dışarda oturuyoruz. Başka bir sebepten

gitmedik, çağrıldığımız için gittik oraya... Konuşma yapacağız. Radyoevi, ben bir misafir profesörüm diye beni çağırdı. Ben de bir konuşma yapacağım. Açık olan kapıdan bir İngiliz geldi, şöyle bir baktı. Tabii biz İngiliz değiliz; tipimizden belli, sakalımızdan belli, takkemizden belli... “Gümmm! “ diye kapıyı bir kapattı.

Şimdi kapıyı açıp bununla kavga mı edeyim! Allah ıslah etsin mi diyeyim! Yoksa cahildir; Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerim'de:

وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ

(أعراف: ١٩٩)

(*Ve a'rifd ani'l-câhilîn*) “Cahillerden yüz çevir!” (A'raf, 7/199) buyurmuş diye aldırmayayım mı? Aldırmayayım ama bir sıfır verdim. Bu mu İngiliz centilmenliği?

Şimdi ben, dört tane beş tane dergisi olan, dört tane beş tane şehirde radyo yayını olan bir kimseyim... Yazarım, profesörüm... Sosyal bir mevkiim var Türkiye'de... Yâni ben bir ayıbını yazsam Avustralya'nın, epeyce zararını çeker Avustralya... Amma tabii, bunu Avustralya yapmıyor; bilgisi görgüsü eksik, Avustralyalı bir vatandaş yapıyor. Benim kim olduğumu bilmeden, kıyafetimdeki farklılıktan dolayı, bana “Gümmm!” diye kapıyı kapatıyor. Halbuki ben oraya gelmiş bir misafirim.

Demek ki, insanların içinde bir takım şeyleri oluyor. Tabii ben şahsen rahatsız oluyorum,

karıncayı bile ezmek istemiyorum şahsen... Meselâ bir çocuk karıncayı ezse, üzülüyorum. Geçenlerde gördüm bir yerde... Çocuk gidiyor, gülerek ayağıyla basıyor, yerdeki böcekleri öldürüyor. Annesi de ses çıkartmıyor. Olmaz! Bu bir eğitim eksikliği, yanlış bir şey... Bu çocuk bu yaşta karıncayı öldürürse; büyüdüğü zaman anarşist olur, insan öldürür, insan öldürmekten zevk alır.

Filmlerde görüyoruz: Su deposunun üstüne çıkıyor. Mermileri yanına koyuyor. Otobandan geçen arabaları deviriyor. Hepsi uçup yandıkça, gülüyor... Sadist öyle olur. Küçükten eğitiminin yapılması lâzım!

Benim Ankara'da bir elektronik mühendisi dostum vardı, aynı mahallede oturuyorduk. Amerika'da bir müddet kaldılar. Elektronik mühendisliği üzerine dört sene de işletme tahsili yaptı. Süper bir zekâ... Çocukları da süper... İlkokula giden çocuğunu sınıfının presidenti yapmışlar. Biz mümessil diyoruz ama bizde mümessil en çalışkan değildir. Mümessili güçlü kuvvetliden seçeriz biz... Onlarda herhalde en çalışkanı seçiyorlar. Bunları alıp, haftada bir kiliseye götürüyorlarmış. Bizim mühendis kardeşimiz de dindar... Çok okuyan, Kur'an'ı bilen, İncil'i okumuş bir insan... Belki ilâhiyatçıların çoğundan daha fazla dinî konuları okuyan, dinini yaşayan bir insan... Oruç tutar, geceleyin kalkar, ibadet eder...

“–Gitme!” demiş çocuğuna...

“Hemen bir iki gün içinde beni okuldan

çağırıldılar.” diyor.

“—Beyefendi, çocuğunuzu niye göndermiyorsunuz kiliseye!” demişler.

Demiş:

“—Göndermem, çünkü ben müslümanım!”

“—Ooo... Özür dileriz, biz bunu düşünemedik. Biz sandık ki, sen dine karşıydın... Tabii şimdi, bizim görevimizi iyi yapmadığımız anlaşılıyor. Bizim görevimiz, senin çocuğuna bir cami bulmak, oraya götürmek... Tabii, senin kiliseye göndermemen normal... Biz seni dine karşı sandığımız için, seninle konuşmak için çağırdık.

Çünkü biz bu çağda, ilkokulda (*primary school*) çocuğa bilgi vermeyi düşünmüyoruz, sevgi vermeyi düşünüyoruz. Çocuk hayvanı sevsin, sincabı sevsin, kediyi sevsin, köpeği sevsin... Kardeşini sevsin, arkadaşını sevsin, ona bir şeyler versin... Yâni, sevgi eğitimi yapmağa çalışıyoruz.

Çünkü küçük yaşta bu eğitimi almadı mı, veya alamadı mı bir çocuk; meselâ annesi babası olmuyor, öksüz kalıyor, bakımsız kalıyor; o zaman toplumda problemlili bir insan oluyor. Biz bunun için seni çağırdık. Tabii, şimdi görevimizi anladık: Senin çocuğuna bir cami bulacağız, bir imamın yanına götüreceğiz aynı saatte...” demişler.

Şimdi tarihte olmuş bir hadise var, tarihten gelen bir gruplaşma var: Alevîler, sünnîler... Siz Alevî Derneği'ni kurmuşsunuz, ben de sünnî gelenekten gelen bir insanım. Yâni, iki

ayrı gruptanız. Fakat ben İlâhiyat Fakültesi profesörüyüm, bu ayırımın çok doğru olmadığını biliyorum. Edebiyat fakültesinde Arapça öğrendik, Farsça öğrendik. İran'a gittim. Humeynî merhum, vefat etmemişti. Humeynî ile görüştük, Rafsancânî ile görüştük, Hamaney ile görüştük. Dışişleri bakanlarıyla, meclis başkanlarıyla cuma namazına gittik. Orada Mevlid kandilini, Mevlid haftası olarak yapıyorlar ve *Kardeşlik Haftası* diyorlar.

Ben Türkiye'den gelirken, Mildura'da bir Alevî derneğine geleceğimi bilmiyordum. Ama Türkiye'den gelirken çantama, okuyacağım kitapların arasına bir kitap almıştım:

(Elfü kelimetin li-emîrû'l-mü'minîne ve seyyidi'l-büleğâi ve'l mütekellimîn, el-imâm ali ibn-i ebî tâlib aleyhi's-selâm)
“Emîrû'lmü'minîn ve edebiyatçıların, güzel konuşanların efendisi İmam Ali ibn-i Ebî Tâlib Aleyhisselâm'ın bin güzel sözü, vecizesi”

Ben bunu seyahatte okumak için yanıma aldım. Size şirin görünmek filân gibi bir şeyden değil...

Türkiye'de benim kurdurduğum birçok kadın dernekleri var... Ben kadınların eğitimine önem veriyorum. Kadınların eğitiminde de, özellikle dinî eğitiminde erkeklere göre dengesizlik olduğu kanaatindeyim. Erkeklerin dini öğrenme şansı daha yüksek, kadınların bu şansı daha az... Çünkü kadın bir taraftan evinde ev hanımı ve çocuklarının annesi... Evdeki birçok işleri yapmak zorunda... Yemek pişirecek, çocuklara bakacak, evi idare edecek... vs.

Bizim Türkiye'nin kültürü, örfü, adeti böyle... Hanımlar öğrenim yapamıyor.

O bakımdan, ben hanım dernekleri kurdurdum. Türkiye'de ellinin üstünde hanım derneklerimiz var... Hanımlar kendi meselelerini kendileri konuşsunlar, kendi aralarında eğitimlerini yapsınlar istiyoruz. Çünkü ben hanımların yanına ulaşamıyorum, evlerine gidemiyorum. O zâten gelemiyor toplantılara... Gelmek istese bile çocuklarını kime bırakacak? Üç tane afacan çocuk buraya gelse, altını üstüne getirir. Ne bu videoyu çektirtir, ne bu konuşmayı yaptırtır... Onun için gelemiyor.

Şimdi bizim kurdurduğumuz kadın derneklerinden, Ankara'da Hanımların Sesi Derneği'miz var... Onun adına Ankara'da aktivite olarak, koca salonlar tuttuk, "Kardeşlik Günleri" tertip ettik. "Alevî, Sünnî, Ca'ferî, Bekrî kardeşdir. Bunların arasındaki farklar, insanların birbirleriyle düşman olmasına yol açacak tarzda değildir!" dedik.

Mısırlı bir şair var; "Fikir ayrılığı sevgiyi bozmamalı!" diyor. Çünkü herkes aynı şekilde düşünemez. Herkesi aynı çuvala koymamalı! Bir ailede beş kardeşin bile farklı fikirleri olabilir. İnsan çok sevdiği annesiyle, babasıyla bile fikir bakımından bir konuda farklı düşünebilir:

"—Sevgili babacığım, ben bu tarzda düşünüyorum. Müsaade et, böyle yapayım!"

"—Evlâdım, hayır öyle yapma; o yanlış!" "—Ne olur baba, böyle yapayım..."

Böyle ihtilâflar olabilir. Fikir ihtilâfı kavgaya gitmemeli! Eğer maddî menfaat ihtilâfı varsa,

onun da bir çözümlü bulunmalı; o da kavgasız halledilmeli! İlle başka türlü yapılmamalı!

Tabii biz, bu yaklaştıırma çalışmalarını yapan ve aralarında öyle korkulacak çok büyük uçurumlar olmadığını anlatmağa çalışan bir ekibiz. Bunu yalnız burada yapan bir kimse değiliz. Burada böyle bir derneğin davetini kabul etmemiz de bu sebepten... Yâni, ayırım tanımadığımız için, kardeş olduğumuzu düşündüğümüz için... Türkiye'deki faaliyetimiz de bu...

Yalnız tabii, şu noktayı da belirtmek istiyorum, şöyle düşünüyorum ben: Allah'ın varlığına ve birliğine inanıyoruz; bu konuda ihtilâf yok aramızda... Yâni, Allah-u Teâlâ Hazretleri vardır, birdir; şeriki, nazîri yoktur. Her yerde hâzır ve nâzırdır. İnanıyoruz Allah'ın varlığına...

Bilim de, bilim adamları da böyle söylüyor. Alalım Aynıştayn'ı, alalım meşhur filozof Dekart'ı, alalım Paskal'ı... Paskal bayağı dindar bir adam, kiliseye bağlanmış bir insan... Felsefe tarihindeki önemli şahsiyetleri alalım; Allah'ın varlığına, birliğine iman ediyorlar. Tamam; ben bütün kalbimle iman ediyorum. Hayatımdaki bütün faaliyetlerin ana amacı; Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin sevdiği bir kul olmak, rızasını kazanmak... Amacım bu!

Şimdi, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rızasını kazanılmasının pratik yolu nedir? Herkes, "Ben Allah'ı seviyorum, ben Allah'a inanıyorum!" diyor. İnanıyorsun ama bunun pratik sonucu ne olacak? İnanınca ne olacak, sevince ne olacak? Seven sevdiğinin emrini tutar. Gel dediği yere

gelir, git dediği yere gider. Sevdiğine karşı bir itaat ve uyum içinde olur.

Bizim Hocamız vardı (Rh.A), cennetmekân... O biraz halk konuşmasıyla konuşmayı da severdi. Derdi ki: “Arkadaşlık pekeyi demekle kaimdir!” Yâni biz “iyi” diyoruz Őehir telaffuzunda; onlar “eyi” diyorlar. Anadolu’da bir çok yerde de “eyi” telaffuz edilir. Konyalılar da “Gonya” derler, “guzu” derler. Bu telaffuz farkları fıkralarda sevdiğimiz Şeyler...

“– Arkadaşlık pekeyi demekle kaimdir!”

Yâni, “Tamam, pekâlâ, olur, pekiyi...” demekle kaimdir. Madem arkadaşsın, arkadaşına muhalefet etmeyeceksin. Hattâ Hocamız derdi ki, birkaç sözünü nakledeyim; Allah cümle geçmişlerimize rahmet eylesin: “Bir arkadaş bir arkadaşa, ‘Kalk gidelim!’ dese, arkadaşı da ‘Nereye gidiyoruz?’ dese, arkadaşlığa uymaz!” derdi.

Pazarlık mı yapacaksın arkadaşınla! Pazarlık yapacaksın; beğenirsen gideceksin, beğenmezsen gitmeyeceksin... O zaman sen arkadaşına uymuyorsun ki, sen kendi keyfini yapıyorsun. Çünkü, beğendin gittin; beğenmeseydin, gitmeyecektin... Beğenmesen bile gideceksin, arkadaşın hatırı için... Bizim arkadaşlık anlayışımız böyle...

Şimdi ben bir arkadaşımın evinde kalıyorum. Param var cebimde, Avustralya dolarım da var... Burada çok güzel bir yerde, güzel bir odada kalabilirim, daha da rahat edebilirim. İstediğim lokantada yemek yerim... Ama benim Hocam derdi ki: “Bir yerde birisinin arkadaşı varsa;

otele giderse, lokantaya giderse, arkadaşlığa sığmaz!” derdi. Arkadaşına gidecek, muhabbet olacak! Büyük şeyh idi Hocamız...

Büyüklüğü nerden ölçeceğiz? Mezüreyi alıp boyunu mu ölçeceğiz? Boyuyla değil büyüklüğü; o yaratılıştır. İnsanın boyu küçük de olabilir.

Fuad Köprülü'nün evine gitmiştik. Şaşırdım Fuat Köprülü'yü görünce... Ufacık tefecik bir adam... Boy önemli değil... Ama Hocamız'ın kerametleri zâhirdi. Kerâmet sahibiydi, olağanüstü halleri olan bir kimseydi. Biz onun tavsiyelerine göre hareket etmeyi uygun görüyoruz.

Muhterem kardeşlerim! Kur'an-ı Kerim Allah'ın kelâmı ve bozulmadan günümüze kadar gelmiştir. İsbat edebilirim. Nasıl isbat edebilirim? Ceddimiz Hazret-i Ali'nin (*RA ve kerrama'llâhu vecheh*) imzasını taşıyan, eliyle yazdığı Kur'an-ı Kerim var müzede... Topkapı Sarayı Müzesi'nde... Ben üniversite hocasıyım, benim bildiğim bir şey bu... Kur'an-ı Kerim'e inanıyoruz.

Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerim'inde buyuruyor ki: “Ben her şeyi affederim ama beni tanımayanı affetmem!” Ateist, veya müşrik diyoruz. Gidiyor bir heykele tapıyor, başka bir şeye tapıyor; “Bunu affetmem!” diyor.

Şimdi bizim Vahab kardeşimizle çok tatlı seyahatimiz oldu. Singapur'dan buraya onunla geldik. Tatlı bir yolculuk oldu, hiç zahmet çekmedim. Taksiye bindik, havaalanına gideceğiz, şakır şakır yağmur yağıyor... Amerikan filmlerindeki gibi heyecanlı bir şey... Trafik sıkışık, yetişemeyeceğiz belki... Şoför

Çinli... Vahab çok tatlı konuşuyor, İngilizcesi de güzel... Dedi ki:

“—Nerelisin!” “—Çinliyim!” “—İnancınız budist mi?”

“—Budistim! Siz nesiniz!” dedi.

“—Biz el-hamdü lillâh müslümanız!” dedik.

Sonra dedi ki:

“—Bak aziz kardeşim! Siz çok güzel heykel yapıyorsunuz, Buda'nın heykelini yapıyorsunuz. Altından yapıyorsunuz, belki kıymetli taşlarla süslüyorsunuz; ama siz yapıyorsunuz! Daha önce bir metal idi, kıymetli maden idi; siz yaptınız elinizle... Sonra karşısına geçiyorsunuz, ‘Şunu ver, bunu ver!’ diye istiyorsunuz. Böyle şey olur mu!” dedi.

Neden söylüyor bunu! Maksudumuz yağ çekmek değil, Allah'ın rızasına uygun konuşmak... Çinli de olsa, hak bildiğimiz şeyi söyleyeceğiz:

“—Sen yapmadın bunu! Kendi elinle yapmadın mı, şeklini kendin vermedin mi? Altında imzan yok mu?”

“—Var...”

“—E, ne diye geçip karşısından bir şey istiyorsun? Akla mantığa sığar mı bu!”

Japonlar güneşe tapıyorlar. İmparatorları güneşin oğluymuş. Yakar o zaman oğlunu... Cayır cayır yakar. Öyle şey olur mu? Biz

biliyoruz ki, gökyüzünde milyonlarca güneş var... Güneş gibi milyonlarca gök cismi var... Güneşin oğlu olmadığını biliyoruz.

Hintliler buzağıya, ineğe tapıyorlar. Nedense bu da çok yaygın... Eski Mısırlılar da tapmışlar. Yâni, nesi varsa bu zavallı hayvancağzın? Biz kebab yapıyoruz, kıyma yapıyoruz, döner yapıyoruz... Derisinden pabuç yapıyoruz, mont yapıyoruz, giyiyoruz. Onlar tapınıyorlar.

“—Pekiyi, deve daha boylu poslu; niye ona tapmıyorsun! Zürafa'nın boynu daha uzun, niye ona tapmıyorsun da, ille gelip bu öküze tapıyorsun?”

“—İşte ziraat, bereket... vs.”

“—Traktöre tap o zaman... Kilometrelerce yer kazıyor, altını üstüne getiriyor.”

Yâni, akıl mantık dışı... Biz herkesin fikrine saygılıyız ama, bilim dışılığa saygılı değiliz... Allah'ın sevmediği bir şeye saygılı değiliz. Sorumluluk hissediyoruz. O zaman söylemek zorunda kalıyoruz. Ağzımızı bağlasalar, elimizi bağlasalar yine söyleriz. Seni öldüreceğiz deseler, yine söyleriz. Neden! Allah öyle değil! Allah onun o yaptığı heykel değil! Çok net olarak biliyoruz.

Şimdi biz onları söyledik. Budist dedi ki:

“—Haklısın ama, işte böyle töre olmuş, adet olmuş. Atadan, dededen böyle görmüşüz...”

“—Olmaz! Bu yanlış inanç ne atanı kurtarır, ne seni kurtarır. Sonra kâinatın sahibi olan, büyük kudret sahibi olan büyük yüce varlık razı gelmez bu işe... Kahreder, ceza verir, azab verir... Dünyada yapmasa, ahirette verir!” dedik. Bazı şeylerin söylenmesi lâzım!

Şimdi, alevilik bir kültür; tamam... Bende alevilikle ilgili çok kitaplar var; güzel... Ben de Hazret-i Ali Efendimiz'in soyundanım el-hamdü lillâh, çok şükür, iftihar ediyorum; güzel... Soyla iftihar edilmez ama yine de insanın biraz hoşuna gidiyor böyle bir şey olması... Ama ortada bir ahiret var, öbür alem var... Bu dünya hayatı seksen sene, yüz sene, yüz on sene... Sonra, ahiret var; ahirete gideceğiz hepimiz...

Öldükten sonra öbür hayata inanmıyor muyuz, ahirete inanmıyor muyuz! İnanıyoruz. (*Amentü bi'llâhi ve bi'l-yevmi'l-âhir*) Ahiret olacak, cennet var, cehennem var... O sevdiklerimize, büyüklerimize kavuşacağız. Binâen aleyh, orada bir hesap var...

Müslümanı başka kültürlerdeki insanlardan ayıran en önemli inanç, "*Lâ ilâhe illa'llah*" inancıdır. Yâni Allah'ın birliğini, yüce bir varlık olduğunu, bütün kâinatı yaratan ve yöneten varlık olduğunu, duaları kabul eden varlık olduğunu kabul etmektir. Bunu niye söylüyorum? Dua ediyorum, duam kabul oluyor. Oradan anlıyorum, varlığını çok net olarak hissediyorum. En büyük inanç bu...

İkinci önemli inanç: Ahiret inancı... Ahiret inancı olmasa, beni kimse tutamaz. Ben kaplandan daha yırtıcı olurum. Maddi menfaat sağlamak için mafyalar kurarım. Şimdi benim yüzbinlerce, milyonlarca kardeşim var... — Ben söylemiyorum, dergiler söylüyor, Hürriyet gazetesi söylüyor, Tempo söylüyor, Nokta söylüyor.— Yâni ben bir mafya kurarım, yerinden zorla oynatırım her tarafı... Yapmıyorum,

yapmam! Neden? Ahirete inanıyorum, ahirette hesaba inanıyorum, sözümün sorumluluğunu taşıyorum, Allah'tan korkuyorum; onun için... Ondan yapmıyorum, yoksa çok fırsatlar geçer insanın eline... Herkesin eline çok fırsat geçer, geçiyor, geçebilir.

En önemli nokta, iman meselesidir, ahiretteki sorumluluk meselesidir. Biz suçların şahsîliği prensibine inanıyoruz.

“–Ne demektir bu?”

Suç kim işlemişse, suçlu odur. Babası suçlu değildir, oğlu suçlu değildir. Suçu işleyenin yerine bir başkası ceza çekmemelidir. Suç şahsîdir, o kişinin kendisine bağlıdır, onun elinden çıkmıştır.

“–Olur mu böyle prensip?”

Olur! Bütün dünya hukuk sistemleri bunun üzerine oturmuştur. Bizim Güneydoğu Anadolu hariç...

“–Niye?”

Güneydoğu Anadolu'da bir kabileden birisi, aşiretten birisi ötekisini öldürür. O da bu aşiretten berikisini öldürür. Böyle şey olmaz!

Hazret-i Ali Efendimiz'in dün bizim camide sözünü okuduk.

Hükmünde adaletli olmasını istiyor bir insanın... Adil olmak lâzım! Bu mâsum, kardeşinin yaptığına razı değil...

Hazret-i Adem'in iki tane oğlu vardı: Hâbil ve Kabil... Hâbil Kabil'i seviyor, bir şey yok

aralarında... Ama Kabil, Hâbili kısıkanıyor; kendisine bir şey yapmadığı halde onu öldürüyor.

Suçların şahsîliği prensibine aykırı olan her şey yanlıştır. Bir insanın işlediği suçu ötekisi çekmez. Her koyun kendi bacağından asılır. Herkes kendi işlediği suçun cezasını çeker. Bir başkasını suçlunun yerine yakalayıp idam etmemeliyiz. Adlî hata yapmamağa çalışmalıyız.

Tarihte mağdur edilen benim dedelerim! Hazret-i Hüseyin Efendimiz'i ailesiyle, torunlarıyla Kerbelâ'da şehid etmişler. Halife olmasın diye siyasî otorite mağdur etmiş, Kerbelâ'da büyük bir katliam olmuş. Mağdur edilen benim sülâlem! Ben de o sülâleden olduğuma göre, mağdurlardan biriyim, mağdur edilen benim!

Abbasîler geçmiş başa... Bu mağduriyeti ön-leyelim diye mücadeleler yapılmış. Abbasîler de yine bize baskı yapmış; hadi, oradan da bir mağdur durumdayız. Çeşitli ülkelerde çeşitli şekillerde, çeşitli mağduriyetler... Bu gibi şey-lerin olmaması lâzım! Tarihteki düşmanlıkların bitmesini istiyoruz. Mağdur edilen ben olduğum için söylüyorum. Tarihteki düşmanlıkların günü-müze taşınmasını istemiyoruz.

Şimdi ben sünnîyim ve üniversite hocasıyım. Bizim sünnîliğimiz, geleneksel sünnîlik değildir. Çünkü biz her şeyi okuduk. Dekart'ı okuduk, filozofları okuduk, ateistleri okuduk... Allah'ın varlığının delillerini okuduk, dinî kitapları okuduk. Tahkîkî iman diyoruz biz buna...

Yâni, incelenmiş, irdelenmiş, doğruluğu tesbit edilmiş bir şekilde biz bu inanca varmışız.

Şimdi eğer ben sünniyim dediğim zaman, bir alevi köyde, kentte veya bir yerde bana düşmanlık gösterilirse, olur mu? Olmaz! Çünkü ben suçlu değilim ki, ben bir şey yapmadım ki... Zaten bana yapılmış, ne yapılmışsa... Emevîlerin, Abbasîlerin zulmünü benim dedelerim çekmiş de, İmâm-ı Azam çekmemiş mi? Sünnilerin imamı; o da çekmiş. Hapiste dövülerek ölmüş; normal bir ölümle değil...

Hapsedilmiş, dövülmüş; hem de ehl-i beyte muhabbetinden dolayı! Buyur, sünnî imamı... Ca'fer-i Sâdık Efendimiz'in talebesi... Ona sevgisi var, saygısı var, bağlılığı var... Politik güçler, siyasî otorite baskı yapıyor, onu kullanmak istiyor. Onun alim nüfuzunu, yetkisini, şöhretini Ehl-i beyt'in aleyhine kullanmak istiyor. O da oyuna gelmiyor. Halife, "Kadılık mesleğini kabul et!" diye emrediyor; o kabul etmiyor. Hapse tıkılıyor, dövülüyor; o muhabbetinden dolayı aslında... Biz biliyoruz.

İşte İmâm-ı Azam, işte sünnî dört mezheb: Hanefî, Şafîî, Malikî, Hanbelî... Bunların içinde bizim bu Peygamber SAS Efendimiz'in soyuna, sülâlesine, ehl-i beyte, on iki imama ve diğer büyüklerimize yapılan bu haksızlığı meşrû gören, kabul eden, Emevîlerin yanında yer alan bir insan var mı! Abbasîlerin yanında yer alan bir insan var mı! Yok!

Ben anlamıyorum yâni, neden biz aynı mağdurlar iken şimdi birbirimizle düşman, birbirimizle

karşı karşıyayız! Bu sünnî mi; vayy! Bu alevî mi; vayy! Niye böyle diyoruz! Böyle bir şeyin mantıksal bir izahı yok! Tarihteki bir yanlışlığın devamına lüzum yok! Suçların şahsîliğine uyan bir şey değil... Suçu ben işlemişsem; tamam, cezamı çekeyim. O işlemişse, o çeksin. Ama ben işlememişsem, ben niye ceza çekeyim!

Biz kardeşlik istiyoruz, biz sevgi istiyoruz, biz beraberlik istiyoruz. Ama, bunları da herkes için söylemiyoruz; Allah'a inanan insanlarla beraberlik istiyoruz!

Ben ateistle beraberlikten korkarım, Allah'a sığınırım. Neden! Allah beni cezalandırır. Ben Allah'ın kuluyum, ben her gün Allah'ın nimetini yiyorum. Allah beni yaratmış; benim en büyük şükran borcum Allah'a... Ben onun düşmanını nasıl dost edinirim! Onu tanımayan bir insanı nasıl dost edinebilirim!

Birisi Allah'a inanmıyorsa, ben onunla dost olamam. Ben ona dostluk da teklif etmiyorum, edemem de; korkarım. Ben Allah'la dostluk istiyorum, Allah'ın beni sevmesini istiyorum. Allah'ın benim gönlüme sevgisini vermesini istiyorum, muhabbetullahı aşkullahı vermesini istiyorum. Ama suçu istemiyorum, günahı istemiyorum, günahkârla dostluğu istemiyorum.

“—Pekiyi, ya öyle değilse bir adam! Aldığı kültür dolayısıyla tamamen ayrı bir eğitimde ve durumda ise, yanlış bir yolda ise, o zaman ne olur?”

O zaman, benim fikir hürriyetim var, kültür şahsiyetim var, bilgim var, görgüm var... Üniversite hocalığım var, bilimsel araştırmam var... O

zaman ben de, “Sen öyle düşünüyorsun ama, bu böyledir!” diyorum. Budistle konuştuğumuz zaman konuştuğumuz gibi, falancayla konuştuğumuz zaman konuştuğumuz gibi...

Sevgi istiyoruz, kardeşlik istiyoruz. İhtilâflarda ilmî araştırmayı, sâkin düşünmeyi, ilmi hakem seçmeyi istiyoruz. İlim ne diyorsa, hepimiz uyalım! Hay hay... Ben haksızsam, ben düzeleyim; ötekisi haksızsa, ötekisi düzelsin! Allah'ın sevdiği kul olalım! Gayemiz; bizi yaratan, kâinatı yaratan, şu güzellikleriyle kâinatı her an nimetlerine mazhar edip sevk eden, yöneten Allah'a güzel kulluk etmek olsun! Allah'ın lütfu, yönetimi bir ara iptal olsa, yok olsa; kâinat yok olur, mahvolur. Her an tecellîde... Ve her an onun lütfuyla yaşıyoruz, nimetleriyle yaşıyoruz. Ona karşı borcumuz var, sevgimiz var, saygımız var, bağlılığımız var...

O bağlılık istikametinde, her zaman her yerde emrinizdeyiz; buyurun beraber olalım, kardeş olalım, dost olalım! Ama günah yolunda değil; sevap yolunda, Allah yolunda...

Hepinize çok teşekkür ederim.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

22. 12. 1993 - Mildura / Avusturalya

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)



SERVER
Kürsü

